

بررسی رابطه ویژگی شخصیتی و مساله‌یابی پژوهش

مصطفی باغ میرانی^۱، محسن نیازی^۲، رمضانعلی خدمتکار آرانی^۳

و اعظم سلیمانی تبار^۴

ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند بر شیوه ادراک مساله، حساسیت به شکاف‌های دانشی و نوع پرسش‌گری پژوهشگر اثر بگذارند و در نتیجه کیفیت «مساله‌یابی» را شکل دهند. برخی ابعاد مانند گشودگی به تجربه، وظیفه‌شناسی و تحمل ابهام ممکن است با توانایی تولید پرسش‌های اصیل، تعریف دقیق مساله و تبدیل دغدغه‌های کلی به سؤال پژوهشی سنجیدنی مرتبط باشند. از این رو، بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی با مساله‌یابی پژوهش می‌تواند به بهبود آموزش روش تحقیق و پرورش مهارت‌های تفکر علمی کمک کند. هدف از انجام این پژوهش بررسی تأثیر ویژگی شخصیتی در نحوه یافتن مساله‌ی پژوهش توسط دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی بود. برای این منظور طی یک مطالعه‌ی توصیفی-تحلیلی، از نوع پیمایشی ۱۵۳ نفر از دانشجویان شاغل دانشگاه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری طی سال‌های ۲۰۱۴ تا بر مبنای مدل پنج عاملی شخصیت مک‌کری و کاستامورد مصاحبه و ارزیابی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد میانگین نمره ویژگی‌های شخصیتی ۳/۷۸ است و از میان ابعاد شخصیتی، برون‌گرایی، وجدان‌گرایی، توافق‌پذیری و گشودگی به تجربه به‌ترتیب بیشترین اثر مثبت را بر فرآیند مساله‌یابی پژوهش دارند. در مقابل، روان‌رنجوری اثر منفی معناداری بر مساله‌یابی دانشجویان نشان داد. همچنین تحلیل همبستگی میان مؤلفه‌ها حاکی از آن بود که روان‌رنجوری نسبت به سایر ابعاد شخصیت، ارتباط معنادار ضعیف‌تری دارد. بر این اساس، ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان می‌تواند به‌عنوان یکی از منابع تقویت‌کننده مساله‌یابی پژوهش تلقی شود و توجه آموزشی به ابعاد یادشده، به‌ویژه مدیریت پیامدهای روان‌رنجوری، برای ارتقای کیفیت مساله‌یابی در دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی توصیه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: مساله‌یابی پژوهش، پنج عامل بزرگ شخصیت، دانشجویان

مقدمه

خلق پرسش‌ها و فرصت‌های نو و بررسی مساله‌های قدیمی از زاویه جدید، نیاز به قدرت تخیل بالایی دارد. هرچه دانش بشری پیشرفت می‌کند و پیچیدگی جوامع بیشتر می‌شود، نقش پژوهشگرانی که بتوانند از میان حجم زیاد اطلاعات، الگوها، روش‌ها و زمینه‌های پژوهشی جدید را کشف کنند،

۱ گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، کتابخانه مرکزی دانشگاه کاشان، کاشان، ایران. (نویسنده مسؤل) baghmirani@staff.kashanu.ac.ir

۲ گروه علوم اجتماعی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران.

۳ گروه علوم اجتماعی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران.

۴ گروه علوم اجتماعی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران.

اهمیت پیدا می کند (انشیتن و اینفلد، ۱۹۳۸). پژوهشگران باید زمینه هایی که دیگران یا ندیده اند و یا به آن توجهی نداشته اند را کشف کرده و در مورد آن پژوهش انجام دهند. درک نیازها، خواسته ها و مشکلات مختلف، این فرصت را در اختیار پژوهشگران قرار داده است تا به مساله های پیش روی خود پاسخ دهند (گتزلز و دیلون، ۱۹۷۳). به عقیده گاردنر (۱۹۸۳) کارایی فکری یک پژوهشگر بستگی زیادی به مهارت های حل مساله و فرآیند مساله یابی دارد؛ فرآیندی که زیربنای کسب دانش جدید را پی ریزی می کند. همچنین گتزلز (۱۹۷۳) بر این عقیده است که توسعه دانش و افزایش کیفیت پژوهش، بستگی زیادی به هنر پیدا کردن مساله و شکل دهی به آن دارد. در این راستا دانشمندان زیادی مساله یابی را اولین گام در فرآیند حل مساله دانسته اند (راسمن، ۱۹۳۱، والاس، ۱۹۲۶، ازبرن، ۱۹۵۳، پارنيس، ۱۹۶۲). اصطلاح شخصیت به کیفیت های ثابت شخص، که در چگونگی رفتار او در موقعیت های بسیار متنوع تجلی می کند، گفته می شود (گلدر، وکن و مایو، ۲۰۰۱). در حال حاضر شخصیت به روند اساسی و مداوم درباره فرد اطلاق می شود و تعریف آن از دیدگاه هر دانشمند یا مکتب و گروهی به نظریه خاص آن ها بستگی دارد. ولی تعریف نسبتاً جامع این است که «شخصیت» عبارت است از مجموعه ای سازمان یافته و واحدی متشکل از خصوصیات نسبتاً پایدار و مداوم که یک فرد را از سایر افراد متمایز می کند و از نظر ریشه شناسی گفته شده که کلمه شخصیت، معادل کلمه پرسونالیتی در زبان انگلیسی می باشد و در حقیقت از ریشه ی لاتین پرسونا گرفته شده است (شولتز، ۱۹۹۰). هنگامی که راجع به شخصیت یک پژوهشگر بحث می شود خود به خود مساله تفاوت های فردی و ماهیت افراد پیش می آید و این پرسش ها به ذهن خطور می کند که چرا پژوهشگران تا این حد با هم متفاوت عمل می کنند؟ چرا بعضی از آن ها با احساسات خود مقابله می کنند؟ و چرا برخی دیگر این گونه عمل نمی کنند؟ و سایر پرسش هایی که در این زمینه به ذهن خطور کرده و پاسخ دادن و فکر کردن راجع به آن ها، موضوعات حیطه ی شخصیت را تشکیل می دهند (لاوسون و شن، ۱۹۹۸).

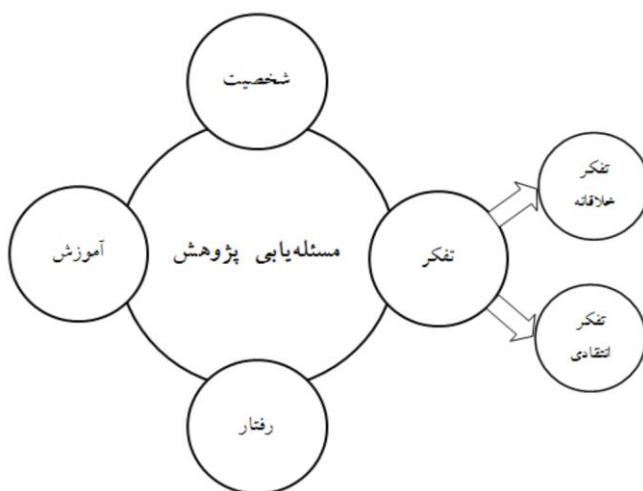
در زمینه ی ویژگی شخصیتی نظریه های مختلفی وجود دارد که از مهم ترین آن ها نظریه های کاتل و آیزنک است. این نظریه ها موضوع پژوهش های بسیاری قرار گرفته و برخی از نظریه پردازان عقیده دارند که کاتل بر روی تعداد زیادی و آیزنک بر روی تعداد کمی ویژگی تمرکز کرده است. در نتیجه، یک نظریه جدید در رابطه با ویژگی های شخصیت به نام نظریه ی پنج عامل، شکل گرفته است. این مدل پنج عاملی شخصیت، نشان گر پنج ویژگی اصلی است که در تعامل با یکدیگر، شخصیت انسان را شکل می دهند. مک کری و کاستا با استفاده از تحلیل عاملی به این نتیجه رسیدند که می توان با

تفاوت‌های فردی و خصوصیات شخصیتی، پنج شاخص عمده توافقی‌پذیری، برون‌گرایی، روان‌رنجوری، وجدان‌گرایی، تجربه‌گرایی را منظور نمود (مک‌کری و کاستا ۱۹۹۲).

پژوهشی که تأثیر نظریه‌ی پنج عاملی شخصیت را بر روی مساله‌یابی بررسی کرده باشد وجود ندارد ولی بعضی از پژوهشگران به بررسی مساله‌یابی و شخصیت در زمینه‌های متفاوتی پرداخته‌اند. رید (۱۹۹۲) در رساله‌ای به بررسی ویژگی‌های شناختی دانش‌آموزان در مساله‌یابی پرداخت. رویکرد پژوهش از نوع کمی و ابزار جمع‌آوری داده‌ها تکالیف مساله‌یابی بوده است. جامعه آماری پژوهش را دانش‌آموزان ممتاز و تیزهوش یک دبیرستان تشکیل می‌دادند که در دو گروه مساله‌یاب و غیرمساله‌یاب قرار گرفتند. یافته‌های این پژوهش نشان داد هیچ‌گونه تفاوت معناداری میان نوع شخصیت دو گروه مساله‌یاب و غیرمساله‌یاب وجود ندارد.

لی و چو (۲۰۰۷) نشان دادند که درجه‌ی ساختار یک موقعیت مساله‌دار، متغیرهای مساله‌یابی را تحت تأثیر قرار داده است. در موقعیت ساختارنیافته، مؤلفه‌های ویژگی شخصیتی، مساله‌یابی را تحت تأثیر مثبت خود قرار داده بود. به عبارت دیگر در موقعیت ساختارنیافته، دانش‌آموزانی که دارای ویژگی شخصیتی خوبی بودند در مساله‌یابی موفق‌تر عمل کردند. ریچی (۲۰۰۹) نشان داد که در کلاس‌های مساله‌محور و دانش‌آموزمحور، دانش‌آموزان با تجارب عاطفی منفی و چالش‌های گوناگونی مواجه هستند و این درحالی بود که در کلاس معلم‌محور این تجارب عاطفی از نوع مثبت و منتهی به معلم می‌شد. هم‌چنین یک دانش‌آموز، عواملی همچون «خستگی»، «ناامیدی»، «آزردگی»، «ترس»، «گیجی» و «سرخوردگی» را در فرآیند مساله‌یابی خود تجربه کرده بود. خسروچردی و همکاران (۲۰۰۸) دریافتند بین برون‌گرایی دانشجویان و قضاوت ربط، خلق اندیشه‌های نوین، زمان به عنوان عامل انگیزش و تلاش برای جستجوی اطلاعات، رابطه‌ای مثبت و معنادار وجود دارد. حریری (۲۰۱۲) نشان داد از بین پنج ویژگی شخصیتی، برون‌گرایی با قضاوت ربط دارای رابطه معنادار و مثبت بود؛ بدین معنا که افراد با ویژگی برون‌گرایی، میزان مدارک مرتبطی که تشخیص داده و اعلام کردند، بیشتر بود. کریم‌خانی و نشاط (۲۰۱۶) نشان دادند که صفت روان‌رنجوری در دانشجویان موجب کم شدن زمان صرف شده برای امور پژوهشی آنان گشته است و در مقابل، صفت برون‌گرایی باعث افزایش تلاش برای رسیدن به اطلاعات مورد نیاز دانشجویان شده است. صفت تجربه‌گرایی در دانشجویان علاقه به موضوعات نو را افزایش داده و دو صفت وجدان‌گرایی و توافق‌گرایی نیز در افزایش بعد قضاوت ربط دانشجویان مؤثر بوده است. باغ‌میرانی، اسمعیلی گیوی، حسن‌زاده و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی از روش هفت مرحله‌ای فراترکیب سندلوسکی و

باروسو استفاده کرده و عوامل «احساسات»، «وجدان کاری»، «ثبات عاطفی» و «زیبایی‌شناسی» را به عنوان مؤلفه‌های شخصیتی تأثیرگذار بر فرآیند مساله‌یابی شناسایی کردند و نتایج حاصل از فراترکیب را در قالب یک مدل مفهومی ارائه دادند (شکل ۱). در این مدل، «شخصیت» یکی از چهار ویژگی اصلی تأثیرگذار معرفی شده است که بر فرآیند مساله‌یابی تأثیر به‌سزایی داشته و کیفیت آن را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

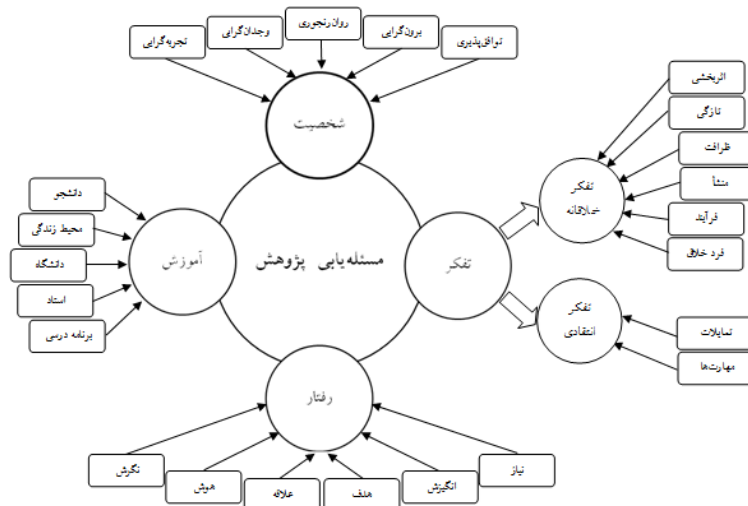

شکل ۱. مدل برآمده از روش فراترکیب

باغ‌میرانی، اسمعیلی گیوی، حسن‌زاده و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی دیگر و خارج از بافت مساله‌یابی پژوهش، با هدف شناسایی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر هر ویژگی مساله‌یابی، از روش تحلیل محتوای کیفی جهت‌دار استفاده و مدل مفهومی قبلی را توسعه دادند (شکل ۲). در این مدل پنج مؤلفه «توافق‌پذیری»، «برون‌گرایی»، «روان‌رنجوری»، «وجدان‌گرایی» و «تجربه‌گرایی» بر اساس مدل پنج عاملی مک‌کری و کاستا شناسایی شدند که بر ویژگی شخصیتی هر فرد می‌تواند تأثیرگذار باشد.

شخصیت، ویژگی منحصر به فرد هر دانشجو است که می‌تواند بر روی عملکرد مساله‌یابی وی تأثیر گذاشته و در فرآیند مساله‌یابی مورد توجه ویژه قرار گیرد. حل مشکلات مساله‌یابی دانشجویان مستلزم آن است که مؤلفه‌های ویژگی شخصیتی به خوبی شناخته شده و تأثیر آن‌ها به صورت جداگانه در فرآیند مساله‌یابی مورد ارزیابی قرار گیرند. دستاوردها در زمینه توانایی‌های حل مساله بسیار قابل توجه

بوده ولی تلاش در جهت شناسایی و توسعه توانایی‌های مساله‌یابی بسیار کم بوده است (تارنس و گاف، ۱۹۸۹).

شکل ۲. مدل مفهومی برآمده از روش تحلیل محتوای جهت‌دار

نظام‌های آموزشی، بیشتر وقت و پول خود را صرف فرآیند حل مساله کرده و دانشجویان را حل‌کننده‌ی مساله‌ی پژوهش تربیت کرده‌اند تا یابنده‌ی مساله. نظر به اهمیت مساله پژوهش در پژوهش حاضر سعی شد مؤلفه‌های جدیدی که خارج از بافت مساله‌یابی شناسایی شده بودند با استفاده از یک پرسش‌نامه محقق‌ساخته به پیمایش گذاشته شوند تا مشخص شود که وضعیت متغیر ویژگی شخصیتی مساله‌یابی پژوهش در بین دانشجویان چگونه است؟، چه رابطه‌ای میان میانگین متغیر ویژگی شخصیتی مساله‌یابی پژوهش با متغیرهای جمعیت‌شناختی وجود دارد؟، و چه رابطه‌ای میان مؤلفه‌های متغیر ویژگی شخصیتی مساله‌یابی پژوهش وجود دارد؟

روش

این پژوهش از حیث هدف، کاربردی و دارای رویکرد کمی می‌باشد و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها در زمره مطالعه‌های توصیفی-تحلیلی و از نوع پیمایشی قرار می‌گیرد. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، فرم مشخصات جمعیت‌شناختی شامل: جنسیت، مقطع تحصیلی، سابقه کار پژوهشی، وضعیت اشتغال، گرایش تحصیلی، معدل، وضعیت انتخاب مساله پژوهش (دانشجویانی که مساله پژوهش خود را قبلاً انتخاب کرده‌اند، دانشجویانی که در حال انتخاب مساله پژوهش هستند و دانشجویانی که در

آینده مساله پژوهش خود را انتخاب خواهند کرد) و ترم تحصیلی و پرسش نامه محقق ساخته ۳۰ سؤالی ویژگی مساله یابی پژوهش (ساخته شده بر مبنای مدل مک کری و کاستا (پنج عاملی شخصیت) بوده است که دارای پنج بعد توافق پذیری، برون گرایی، روان رنجوری، وجدان گرایی و تجربه گرایی می باشد و بر اساس طیف پنج تایی لیکرت تدوین شده است. روایی پرسش نامه پس از بررسی نظر چند تن از متخصصان در این حوزه مورد بررسی و تأیید قرار گرفته است. جهت تعیین پایایی، پرسش نامه به صورت مقدماتی بر روی ۱۵ نفر از دانشجویان علم اطلاعات و دانش شناسی اجراء شد.

جامعه آماری این پژوهش، کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری که طی سال های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۶ اشتغال به تحصیل داشتند، بودند که ۱۵۳ نفر از این افراد با استفاده از «نمونه گیری در دسترس»، نمونه آماری این پژوهش را تشکیل می دهند.

داده های گردآوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS و از طریق آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. با توجه اینکه داده ها براساس نتیجه آزمون کولموگروف اسمیرنوف از توزیع نرمال برخوردار بوده است، از آزمون تی تک نمونه ای، آزمون تی دو نمونه مستقل، تحلیل واریانس آنووا، آزمون فریدمن و ضریب همبستگی اسپیرمن جهت تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شده است.

یافته ها

یافته های توصیفی پژوهش: تعداد کل جامعه پژوهش حاضر ۱۵۳ نفر از دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه های تحت نظر وزارت و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری هستند. از ۱۵۳ نفر پاسخ دهنده به پرسش نامه، ۱۰۰ نفر (۶۵/۴ درصد) زن و ۵۳ نفر (تقریباً ۳۴/۶ درصد) مرد بوده است که از تعداد ۱۲۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، ۱۹ نفر (۱۵/۶ درصد) کار پژوهشی انجام داده بودند و همه دانشجویان دکتری یعنی ۳۱ نفر (۱۰۰ درصد) دارای کار پژوهشی بوده اند.

پرسش اول: وضعیت متغیر ویژگی شخصیتی دانشجویان در فرآیند مساله یابی پژوهش چگونه است؟ متغیر ویژگی شخصیتی شامل ۵ بُعد توافق پذیری، برون گرایی، روان رنجوری، وجدان گرایی و تجربه گرایی می باشد. جهت قضاوت در مورد مطلوبیت هر کدام از مؤلفه های متغیر ویژگی شخصیتی از طیف استاندارد ارزیابی حجازی، بازرگان، اسحاقی (۲۰۰۸) استفاده شده است (شکل ۱). از آنجایی که پرسش نامه مورد استفاده پژوهش دارای طیف ۵ گزینه ای می باشد، فاصله بین اعداد ۱ تا ۵ به سه

قسمت مساوی تقسیم می شود که در این پژوهش فاصله طیف مطلوبیت ۱/۳۳ به دست آمد. بنابراین در پژوهش حاضر چنانچه میانگین هر مؤلفه بین ۱ تا ۲/۳۳ باشد وضعیت نامطلوب، میانگین مؤلفه مورد نظر بین ۲/۳۴ تا ۳/۶۶ به دست آید وضعیت آن نسبتاً مطلوب و چنانچه میانگین بین ۳/۶۷ تا ۵ به دست آید وضعیت مطلوب ارزیابی می گردد.

در جدول ۱ میانگین، فراوانی و درصد پاسخگویی به پرسش های این مؤلفه ارائه شده است.

جدول ۱. توزیع فراوانی گویه های توافق پذیری

گویه ها	توزیع فراوانی	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخال	کاملاً مخالفم	میانگین	وضعیت
اعتماد به نظر ها و پیشنهاد های پژوهشگران در فرآیند مساله یابی	فراوانی	۳۲	۱۰۱	۱۷	۳	-	۴/۰۵۸	مطلوب
داشتن صراحت در نقد یافته های قبلی پژوهشگران در فرآیند مساله یابی	درصد	۲۰/۹	۶۶	۱۱/۱	۲	-		
صرف تمام وقت و توان جهت یافتن مساله پژوهش	فراوانی	۴۳	۹۳	۱۴	۳	-	۴/۱۵۰	مطلوب
تبعیت از محدودیت ها و محذوریتهای دانشگاهی در فرآیند مساله یابی	درصد	۲۸/۱	۶۰/۸	۹/۲	۲	-		
مقابل تواضع در پژوهشگران در فرآیند مساله یابی	فراوانی	۳۶	۸۳	۲۶	۸	-	۳/۹۶۰	مطلوب
تواضع در مقابل پژوهشگران در فرآیند مساله یابی	درصد	۲۳/۵	۵۴/۲	۱۷	۲/۵	-		
دل سوزی نسبت به مشکلات مردم در فرآیند مساله یابی	فراوانی	۲۵	۷۴	۳۲	۱۹	۳	۳/۶۴۷	نسبتاً مطلوب
تواضع در مقابل پژوهشگران در فرآیند مساله یابی	درصد	۱۶/۳	۴۸/۴	۲۰/۹	۱۲/۴	۲		
دل سوزی نسبت به مشکلات مردم در فرآیند مساله یابی	فراوانی	۳۲	۶۹	۳۲	۱۹	۱	۳/۷۳۲	مطلوب
تواضع در مقابل پژوهشگران در فرآیند مساله یابی	درصد	۲۰/۹	۴۵/۱	۲۰/۹	۱۲/۴	۰/۷		
دل سوزی نسبت به مشکلات مردم در فرآیند مساله یابی	فراوانی	۲۹	۶۷	۴۱	۱۳	۳	۳/۶۹۳	مطلوب
تواضع در مقابل پژوهشگران در فرآیند مساله یابی	درصد	۱۹	۴۳/۸	۲۶/۸	۸/۵	۲		

نتایج به دست آمده در جدول ۲ نشان می دهد که میانگین مؤلفه توافق پذیری برابر با ۳/۸۷۳ می باشد که در پیوستار ارزیابی (نامطلوب، نسبتاً مطلوب و مطلوب) در سطح مطلوب قرار دارد.

جدول ۲. وضعیت مؤلفه توافق پذیری

مؤلفه	تعداد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد
توافق پذیری	۱۵۳	۲/۵۰	۵	۳/۸۷۳	۰/۴۴۷

وضعیت مؤلفه برون گرایی: مؤلفه برون گرایی در پرسش نامه پژوهش حاضر تعداد ۶ گویه را به خود اختصاص داده بود که در جدول ۳ میانگین، فراوانی و درصد پاسخگویی به پرسش های این مؤلفه ارائه شده است.

جدول ۳. توزیع فراوانی گویه های برون گرایی

گویه ها	توزیع فراوانی	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالفاً فم	کاملاً مخالفم	میانگین	وضعیت
فضای گرم و صمیمی حاکم بر محیط دانشگاهی در فرآیند مساله یابی	فراوانی ۲۸ درصد ۱۸/۳	۸۳	۱۹/۶	۷/۲	۱۱	۱	۳/۸۲۳	مطلوب
معاشرت با نخبگان در فرآیند مساله یابی	فراوانی ۵۶ درصد ۳۶/۶	۷۰	۱۲/۴	۵/۲	۸	-	۴/۱۳۷	مطلوب
توانایی دفاع از حق و حقوق خود در فرآیند مساله یابی	فراوانی ۴۵ درصد ۲۹/۴	۹۰	۹/۸	۲	۳	-	۴/۱۶۰	مطلوب
شرکت فعالانه در مجامع علمی جهت یافتن مساله پژوهش	فراوانی ۳۲ درصد ۲۰/۹	۸۳	۵۴/۲	۱۷	۹	۳	۳/۸۶۳	مطلوب
عدم فعالیت در حوزه های تکراری و دارای نتایج قابل پیش بینی	فراوانی ۵۹ درصد ۳۸/۶	۵۲	۱۹/۶	۷/۸	۱۲	-	۴/۰۳۲	مطلوب
اشتیاق به توسعه دانش در فرآیند مساله یابی	فراوانی ۷۷ درصد ۵۰/۳	۶۴	۷/۸	-	-	-	۴/۴۲۵	مطلوب

جدول ۴ نشان می دهد میانگین مؤلفه برون گرایی برابر با ۳/۸۷۳ می باشد که در پیوستار ارزیابی (نامطلوب، نسبتاً مطلوب و مطلوب) در سطح مطلوب قرار دارد.

جدول ۴. وضعیت مؤلفه برون گرایی

مؤلفه	تعداد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد
برون گرایی	۵۳	۲/۶۷	۵	۴/۰۷۳	۰/۴۹۶

وضعیت مؤلفه روان رنجوری: مؤلفه روان رنجوری در پرسش نامه پژوهش حاضر تعداد ۶ گویه را به خود اختصاص داده بود که در جدول ۵ میانگین، فراوانی و درصد پاسخگویی به پرسش های این مؤلفه ارائه شده است.

جدول ۵. توزیع فراوانی گویه‌های روان‌رنجوری

گویه‌ها	توزیع فراوانی	کاملاً موافقم	مواقفم ندارم	نظری فم	مخال فم	کاملاً مخالفم	میانگین	وضعیت
عدم اضطراب و نگرانی در فرآیند	فراوانی ۴۰	۷۹	۱۹	۱۳	۲	نسبتاً	۲/۰۷۱	نسبتاً
مساله‌یابی	درصد ۲۶/۱	۵۱/۶	۱۲/۴	۸/۵	۱/۳	مطلوب		
عدم پرخاشگری و عصبانیت در فرآیند	فراوانی ۱۵	۴۴	۴۳	۴۱	۱۰	نسبتاً	۲/۹۱۵	نسبتاً
مساله‌یابی	درصد ۹/۸	۲۸/۸	۲۸/۱	۲۶/۸	۶/۵	مطلوب		
عدم افسردگی در فرآیند مساله‌یابی	فراوانی ۱۷	۵۰	۳۵	۴۰	۱۱	نسبتاً	۲/۸۵۶	نسبتاً
درصد ۱۱/۱	۳۲/۷	۲۲/۹	۲۶/۱	۷/۲	مطلوب			
عدم سردرگمی در فرآیند مساله‌یابی	فراوانی ۱۸	۶۳	۲۵	۴۴	۳	نسبتاً	۲/۶۷۹	نسبتاً
درصد ۱۱/۸	۴۱/۲	۱۶/۳	۲۸/۸	۲	مطلوب			
عدم شتابزدگی در فرآیند مساله‌یابی	فراوانی ۱۷	۶۶	۳۳	۳۵	۲	نسبتاً	۲/۶۰۱	نسبتاً
درصد ۱۱/۱	۴۳/۱	۲۱/۶	۲۲/۹	۱/۳	مطلوب			
عدم آسیب‌پذیری در مقابل فشارهای	فراوانی ۱۶	۴۷	۳۲	۴۸	۱۰	نسبتاً	۲/۹۲۸	نسبتاً
روحي و روانی در فرآیند مساله‌یابی	درصد ۱۰/۵	۳۰/۷	۲۰/۹	۳۱/۴	۶/۵	مطلوب		

جدول ۶ نشان می‌دهد میانگین مؤلفه روان‌رنجوری برابر با ۲/۶۷۵ می‌باشد که در پیوستار ارزیابی (نامطلوب، نسبتاً مطلوب و مطلوب) در سطح نسبتاً مطلوب قرار دارد.

جدول ۶. وضعیت مؤلفه روان‌رنجوری

مؤلفه	تعداد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد
روان‌رنجوری	۵۳	۱	۵	۲/۶۷۵	۰/۸۴۳۷

وضعیت مؤلفه وجدان‌گرایی: مؤلفه وجدان‌گرایی در پرسش‌نامه پژوهش حاضر تعداد ۶ گویه را به خود اختصاص داده بود که در جدول ۷ میانگین، فراوانی و درصد پاسخگویی به پرسش‌های این مؤلفه ارائه شده است.

جدول ۷. توزیع فراوانی گویه‌های وجدان‌گرایی

گویه‌ها	توزیع فراوانی	کاملاً موافقم	مواقفم ندارم	نظری فم	مخال فم	کاملاً مخالفم	میانگین	وضعیت
داشتن توانایی و قدرت	فراوانی ۱۹	۱۰۱	۲۵	۷	۱	نسبتاً	۳/۸۴۹	نسبتاً
انجام مساله‌یابی	درصد ۱۲/۴	۶۶	۱۶/۳	۴/۶	۰/۷	مطلوب		

گویه‌ها	توزیع فراوانی	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخال فم	کاملاً مخالفم	میانگین	وضعیت
توجه به جزئیات علمی در فرآیند مساله‌یابی	فراوانی	۳۱	۸۷	۱۸	۱۶	۱	۳/۸۵۶	مطلوب
درصد		۲۰/۳	۵۱/۹	۱۱/۸	۱۰/۵	۰/۷		
وظیفه‌شناس بودن در فرآیند مساله‌یابی	فراوانی	۴۷	۷۶	۲۶	۴	-	۴/۰۸۵	مطلوب
درصد		۳۰/۷	۴۹/۷	۱۷	۲/۶	-		
اهتمام بالا در کسب موفقیت در فرآیند مساله‌یابی	فراوانی	۵۸	۸۰	۱۲	۳	-	۴/۲۶۱	مطلوب
درصد		۳۷/۹	۵۲/۳	۷/۸	۲	-		
داشتن انضباط کاری در فرآیند مساله‌یابی	فراوانی	۳۷	۸۶	۲۰	۷	۳	۴/۲۲۲	مطلوب
درصد		۲۴/۱۸	۵۶/۲۱	۱۳/۰۷	۴/۵۷	۱/۹۷		
محاسبه مرحله به مرحله فرآیند مساله‌یابی	فراوانی	۳۷	۷۸	۲۶	۱۲	-	۳/۹۱۵	مطلوب
درصد		۲۴/۲	۵۱	۱۷	۷/۸	-		

جدول ۸ نشان می‌دهد میانگین مؤلفه وجدان‌گرایی برابر با ۳/۹۸۸ می‌باشد که در پیوستار ارزیابی (نامطلوب، نسبتاً مطلوب و مطلوب) در سطح مطلوب قرار دارد.

جدول ۸. وضعیت مؤلفه وجدان‌گرایی

مؤلفه	تعداد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد
وجدان‌گرایی	۱۵۳	۲	۵	۳/۹۸۸	۰/۵۱۹

وضعیت مؤلفه تجربه‌گرایی: مؤلفه تجربه‌گرایی دارای ۶ گویه است، که در جدول ۹ میانگین، فراوانی و درصد پاسخگویی به پرسش‌های این مؤلفه ارائه شده است.

جدول ۹. توزیع فراوانی گویه‌های تجربه‌گرایی

گویه‌ها	توزیع فراوانی	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخال فم	کاملاً مخالفم	میانگین	وضعیت
استفاده از قدرت تخیل در فرآیند مساله‌یابی	فراوانی	۳۳	۷۲	۳۳	۱۳	۲	۳/۷۹۱	مطلوب
درصد		۲۱/۶	۴۷/۱	۲۱/۶	۸/۵	۱/۳		
داشتن شم هنری و زیبایی‌شناسی در فرآیند مساله‌یابی	فراوانی	۳۰	۷۳	۴۱	۸	۱	۳/۸۰۴	مطلوب
درصد		۱۹/۶	۴۷/۷	۲۶/۸	۵/۲	۰/۷		
ترجیح منطق بر احساسات در فرآیند مساله‌یابی	فراوانی	۴۱	۸۷	۱۹	۵	۱	۴/۰۵۹	مطلوب
درصد		۲۶/۸	۵۶/۹	۱۲/۴	۳/۳	۰/۷		

گویه ها	توزیع فراوانی	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالقم	کاملاً مخالفم	میانگین	وضعیت
به دنبال حل مشکل بودن در عمل از طریق	فراوانی	۴۵	۸۶	۲۲	-	-	۴/۱۵۰	مطلوب
مساله پژوهش	درصد	۲۹/۴	۵۶/۲	۱۴/۴	-	-		
بررسی انواع ایده ها و اندیشه ها در فرآیند	فراوانی	۵۰	۸۹	۱۲	۲	-	۴/۲۲۲	مطلوب
مساله یابی	درصد	۳۲/۷	۵۸/۲	۷/۸	۱/۳	-		
انعطاف در مقابل ارزش ها و معیارهای	فراوانی	۲۲	۴۶	۳۷	۴۳	۵	نسبتاً ۳/۲۴۱	مطلوب
شخصی در فرآیند مساله یابی	درصد	۱۴/۴	۳۰/۱	۲۴/۲	۲۸/۱	۳/۳		

جدول ۱۰ نشان می دهد میانگین مؤلفه تجربه گرایی برابر با ۳/۸۷۸ می باشد که در پیوستار ارزیابی (نامطلوب، نسبتاً مطلوب و مطلوب) در سطح مطلوب قرار دارد.

جدول ۱۰. وضعیت مؤلفه تجربه گرایی

مؤلفه	تعداد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد
تجربه گرایی	۱۵۳	۲/۶۷	۵	۳/۸۷۸	۰/۵۰۹

از آنجایی که متغیر ویژگی شخصیتی نرمال بود، آزمون تی تک نمونه ای برای سنجش وضعیت متغیر ویژگی شخصیتی دانشجویان علم اطلاعات و دانش شناسی به کار برده شده است.

جدول ۱۱. اطلاعات توصیفی متغیر ویژگی شخصیتی

متغیر	تعداد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد
ویژگی شخصیتی	۱۵۳	۲/۶۷	۴/۸۶	۳/۷۸۰۸	۰/۳۳۱۹

همانطور که اطلاعات جدول ۱۱ نشان می دهد میانگین متغیر ویژگی شخصیتی ۳/۷۸۰۸ می باشد که بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) می باشد.

جدول ۱۲. نتایج آزمون تی تک نمونه ای متغیر ویژگی شخصیتی (نمره ملاک = ۳)

مؤلفه	جامعه و نمره ملاک	اختلاف میانگین	کرانه پایین	کرانه بالای	آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
		اختلاف میانگین		اختلاف میانگین			

ویژگی	۰/۷۸۰۸	۰/۷۱۵۲	۰/۸۴۶۴	۲۳/۵۲۷	۱۵۲	۰/۰۰۱
شخصیتی						

با توجه به داده‌های جدول ۱۲ مشاهده می‌کنیم که سطح معناداری آزمون برای ویژگی شخصیتی کمتر از ۰/۰۵ است. در نتیجه با اعتماد بالای ۹۵ درصد می‌توان نتیجه گرفت که وضعیت متغیر ویژگی شخصیتی اختلاف معناداری با نمره ملاک ۳ دارد. همچنین با توجه به این که کرانه پایین و بالای اختلاف داده‌ها (میانگین جامعه و نمره ملاک) مثبت ارزیابی شده است، نشان می‌دهد که میانگین جامعه از نمره ملاک آزمون بیشتر خواهد بود. اگر هر دو کرانه پایین و بالای اختلاف داده‌ها منفی باشد، علاوه بر اینکه به معنای اختلاف معنادار می‌باشد همچنین نشان می‌دهد که میانگین جامعه از نمره ملاک کمتر می‌باشد. اگر کرانه پایین اختلاف داده‌ها منفی و کرانه بالای اختلاف داده‌ها مثبت باشد نشان می‌دهد که در نقطه صفر اختلاف داده‌ها از بین رفته و بین میانگین جامعه و نمره ملاک تفاوت معناداری وجود ندارد. جدول ۴-۱۳ اطلاعات آزمون فریدمن را برای رتبه‌بندی مؤلفه‌های متغیر ویژگی شخصیتی نشان می‌دهد.

جدول ۱۳. خلاصه نتایج آزمون فریدمن

رتبه	مؤلفه	میانگین رتبه	آماره آزمون	درجه آزادی	سطح معناداری
۱	برون‌گرایی	۳/۸۳			
۲	وجدان‌گرایی	۳/۵۵			
۳	توافق‌پذیری	۳/۱۹	۲۵۰/۷۴۳	۴	۰/۰۰۰
۴	تجربه‌گرایی	۳/۱۱			
۵	روان‌رنجوری	۱/۳۲			

رتبه‌بندی مؤلفه‌های ویژگی شخصیتی نشان می‌دهد، مؤلفه برون‌گرایی، وجدان‌گرایی، توافق‌پذیری، تجربه‌گرایی و روان‌رنجوری در رتبه‌های اول تا پنجم قرار دارند.

پرسش دوم: چه رابطه‌ای میان میانگین متغیر ویژگی شخصیتی مساله‌یابی پژوهش با متغیرهای جمعیت‌شناختی وجود دارد؟

مقایسه وضعیت متغیر ویژگی رفتاری بر حسب گرایش تحصیلی، معدل، وضعیت انتخاب مساله پژوهش و ترم تحصیلی: به منظور بررسی معناداری پاسخگویی دانشجویان تحصیلات تکمیلی به متغیر

ویژگی شخصیتی بر حسب جنسیت، مقطع تحصیلی، سابقه کار پژوهشی و وضعیت اشتغال، چون متغیر مساله یابی پژوهش نرمال هست، از آزمون t تست برای دو گروه مستقل استفاده شده است. همانطور که در جدول ۱۵ مشخص است، در آزمون t تست برای گروه های زن و مرد؛ کارشناسی ارشد و دکتری (مقطع تحصیلی)؛ شاغل و بیکار، معناداری آزمون لوین بیشتر از ۰/۰۵ شده است، بنابراین از ردیف اول جدول استفاده شده است و برای سابقه کار پژوهشی معناداری آزمون لوین کمتر از ۰/۰۵ شده است، بنابراین از ردیف دوم جدول استفاده شده است.

همان طور که جدول ۱۴ نشان می دهد سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ شده است. در نتیجه می توان گفت که میان میانگین های جنسیت، مقطع تحصیلی، سابقه کار پژوهشی و وضعیت اشتغال در پاسخ به پرسش های پرسش نامه ویژگی شخصیتی تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۱۴. بررسی تفاوت معناداری میانگین ویژگی شخصیتی در بین متغیرهای جمعیت شناختی براساس آزمون t

متغیرها	آزمون لوین		آزمون t برای برابری میانگین ها					
	(همگنی واریانس - ها)							
جنسیت	همگنی واریانس	F	معنا داری	t	درجه آزادی	معنا داری	تفاوت میانگین ها	خطای تفاوت استاندارد
	۰/۵۰۹	۰/۴۷۷	۰/۸۷۴	۱۵۱	۰/۳۸۳	۰/۶۱۰۳	۰/۰۶۹۸۰	
مقطع تحصیلی	همگنی واریانس	۰/۶۱۲	۰/۴۳۵	-۱/۹۱۰	۱۵۱	۰/۰۵۸	-۰/۱۵۶۳۶	۰/۰۸۱۸۶
سابقه کار پژوهشی	عدم همگنی واریانس	۰/۳۴۲	۰/۵۶۰	-۰/۱	۱۵۱	۰/۹۲۰	-۰/۰۰۷۱۲	۰/۰۷۰۹۹
وضعیت اشتغال	همگنی واریانس	۳/۳۳۳	۰/۰۷۰	۱/۴۸۱	۱۵۱	۰/۱۴۱	۰/۹۸۰۴	۰/۶۶۱۹

مقایسه وضعیت متغیر ویژگی شخصیتی بر حسب گرایش تحصیلی، معدل، وضعیت انتخاب مساله پژوهش و ترم تحصیلی: به منظور بررسی معناداری پاسخگویی دانشجویان تحصیلات تکمیلی به متغیر ویژگی شخصیتی بر حسب گرایش تحصیلی، معدل، وضعیت انتخاب مساله پژوهش و ترم تحصیلی از آنالیز واریانس (آنووا) استفاده شده است.

پرسش سوم: چه رابطه ای میان مؤلفه های متغیر ویژگی شخصیتی مساله یابی پژوهش وجود دارد؟

همان‌طور که اطلاعات جدول ۱۶ نشان می‌دهد بین مؤلفه‌های متغیر ویژگی شخصیتی رابطه وجود دارد. تفسیر آزمون همبستگی نشان می‌دهد اگر ضریب همبستگی بین ۰ تا ۰/۱ باشد، رابطه معناداری خیلی اندک و قابل چشم پوشی است، اگر ضریب همبستگی بین ۰/۱ تا ۰/۳ باشد، رابطه معناداری اندک است، اگر ضریب همبستگی بین ۰/۳ تا ۰/۵ باشد، رابطه معناداری متوسط است و اگر ضریب همبستگی بین ۰/۵ تا ۱ باشد، رابطه معناداری زیاد است.

جدول ۱۵. تفاوت معناداری میانگین متغیر ویژگی شخصیتی از نظر متغیرهای جمعیت‌شناختی

متغیرها	منابع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	نتیجه
گرایش تحصیلی	بین گروه‌ها	۱/۰۵۲	۶	۰/۱۷۵	۱/۰۴۲	۰/۴۰۱	F محاسبه شده
	درون گروه‌ها	۲۴/۵۶۴	۱۴۶				در سطح ۰/۰۵ معنادار نیست
	کل	۲۵/۶۱۶	۱۵۲				
ترم تحصیلی	بین گروه‌ها	۳/۴۸۰	۶	۰/۵۸۰	۳/۸۲۶	۰/۰۰۱	F محاسبه شده
	درون گروه‌ها	۲۲/۱۳۵	۱۴۶	۰/۱۵۲			در سطح ۰/۰۵ معنادار است
	کل	۲۵/۶۱۵	۱۵۲				
معدل	بین گروه‌ها	۰/۲۶۰	۲	۰/۱۳۰	۰/۷۶۹	۰/۴۶۵	F محاسبه شده
	درون گروه‌ها	۲۵/۳۵۶	۱۵۰	۰/۱۶۹			در سطح ۰/۰۵ معنادار نیست
	کل	۲۵/۶۱۶	۱۵۲				
وضعیت انتخاب مساله پژوهش	بین گروه‌ها	۱/۲۷۷	۲	۰/۶۳۸	۳/۹۳۵	۰/۰۲۲	F محاسبه شده
	درون گروه‌ها	۲۴/۳۳۹	۱۵۰	۰/۱۶۲			در سطح ۰/۰۵ معنادار است
	کل	۲۵/۶۱۶	۱۵۲				

جدول ۱۶. آزمون اسپیرمن بین مؤلفه‌های متغیر ویژگی شخصیتی

مؤلفه‌ها	توافق‌پذیری	برون‌گرایی	روان‌رنجوری	وجدان‌گرایی	تجربه‌گرایی
توافق‌پذیری	۱				
برون‌گرایی	۰/۴۷۵**	۱			
روان‌رنجوری	۰/۲۲۹**	۰/۱۴۶	۱		
وجدان‌گرایی	۰/۴۶۷**	۰/۵۶۳**	۰/۲۵۴**	۱	
تجربه‌گرایی	۰/۳۴۱**	۰/۵۴۵**	۰/۱۱۰	۰/۵۷۳**	۱

* معناداری در سطح ۰/۰۵ و ** معناداری در سطح ۰/۰۱

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت متغیر ویژگی شخصیتی و روابط میان مؤلفه‌های آن در فرآیند مساله‌یابی پژوهش دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی صورت پذیرفت. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد میانگین متغیر ویژگی شخصیتی $3/78$ است؛ بنابراین ویژگی شخصیتی دانشجویان یکی از نقاط قوت فرآیند مساله‌یابی پژوهش آن‌ها بوده است که این نتایج، پژوهش‌لی و چو (۲۰۰۷) و خسروجردی و همکاران (۲۰۰۸) را تأیید می‌کند. با بررسی وضعیت مؤلفه‌های ویژگی شخصیتی مشخص شد تمام موارد بررسی شده به جز روان‌رنجوری که باعث مشکلاتی شده بود، تأثیر مثبتی بر فرآیند مساله‌یابی دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی گذاشته بودند. کریم‌خانی و نشاط (۲۰۱۶) نیز در پژوهش خود به این نتیجه دست یافته بودند. برون‌گرایی بالاترین رتبه را در میان مؤلفه‌های ویژگی شخصیتی به دست آورد؛ بدین معنا که دانشجویان معتقدند فضای گرم و صمیمی بر محیط مساله‌یابی آن‌ها حاکم بوده است؛ با نخبگان رشته خود در فرآیند مساله‌یابی رفت و آمد داشته‌اند؛ توانسته‌اند از حق خودشان در فرایند مساله‌یابی دفاع کنند؛ در مجامع علمی با هدف یافتن مساله پژوهش خود شرکت فعالانه داشته‌اند؛ به مساله‌یابی در حوزه‌های تکراری و دارای نتایج قابل پیش‌بینی علاقه نداشته‌اند؛ و مشتاق به توسعه دانش، از طریق یافتن یک مساله پژوهشی مناسب بوده‌اند. همچنین دانشجویان اذعان داشته‌اند که در مؤلفه روان‌رنجوری ویژگی شخصیتی دارای بیشترین مشکل هستند؛ یعنی دچار اضطراب و نگرانی، عصبانیت، افسردگی، دست‌چاکی، شتابزدگی شده‌اند؛ و در مقابل فشارهای روحی و روانی در فرآیند مساله‌یابی آسیب‌پذیر بوده‌اند. ریچی (۲۰۰۹) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیده بود که دانشجویی در فرآیند مساله‌یابی خود دچار «خستگی»، «ناامیدی»، «آزردگی»، «ترس»، «گنجی» و «سرخوردگی» شده است.

بررسی متغیرهای ویژگی جمعیت‌شناختی نشان داد که فقط بین متغیر وضعیت انتخاب مساله پژوهش و ترم تحصیلی با میانگین متغیر مساله‌یابی پژوهش تفاوت معنادار وجود دارد؛ یعنی هرچه دانشجویان علم اطلاعات و دانش‌شناسی به مراحل پایانی تحصیل خود نزدیک‌تر شده‌اند، ویژگی شخصیتی آن‌ها تأثیر بیشتری بر مساله‌یابی آن‌ها گذاشته است؛ و این در حالی بود که بین سایر متغیرهای جمعیت‌شناختی و مساله‌یابی تفاوت معناداری مشاهده نشد. همچنین ضریب همبستگی میان مؤلفه‌های ویژگی شخصیتی مشخص کرد مؤلفه روان‌رنجوری دارای رابطه معناداری کمتری با سایر مؤلفه‌های ویژگی شخصیتی است که نشان‌دهنده آن است این مؤلفه باعث بروز مشکلاتی در فرآیند مساله‌یابی دانشجویان شده است و باید علت این مشکلات شناسایی شده و راه‌حل‌های مربوط ارائه شوند. در تأیید این نتیجه،

کریم‌خانی و نشاط (۲۰۱۶) دریافتند که صفت روان‌رنجوری در دانشجویان این رشته موجب کم شدن زمان صرف شده برای امور پژوهشی آنان می‌گردد؛ ولی حریری (۲۰۱۲) بین قضاوت ربط دانشجویان و فارغ‌التحصیلان علم اطلاعات و دانش‌شناسی و مؤلفه روان‌رنجوری رابطه معناداری مشاهده نکردند.

References

- Baghmirani, M., Esmaili Givi, M., Hassanzadeh, M., & Noruzi, A. (2019). Designing a Conceptual Model of Research Problem Finding Using Meta-Synthesis Method. *Academic Librarianship and Information Research*, 52(2), 109-130.
- Baghmirani, M., Esmaili Givi, M., Hassanzadeh, M., & Noruzi, A. (2017). Developing the Conceptual Model of Research Problem Finding Using Directed Content Analysis. *Human Information Interaction*, 4(3), 34-47.
- Costa, P. T., & MacCrae, R. R. (1992). Revised NEO personality inventory (NEO PI-R) and NEO five-factor inventory (NEO-FFI): Professional manual. Psychological Assessment Resources, Incorporated.
- Einstein, A. Infeld. L. (1938). *The Evolution of Physics*. Simon and Schuster, New York.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic books.
- Gelder, M., Mayou, R. and Cowen, P. (2001) *Shorter Oxford Textbook of Psychiatry*. Oxford: Oxford University Press.
- Getzels, J. W. (1973). Problem finding. *The 343rd convocation address, The University of Chicago*. The University of Chicago Record, 7(9), 281-283.
- Getzels, J. W., & Dillon, J. T. (1973). The nature of giftedness and the education of the gifted. *Second handbook of research on teaching*, 689-731.
- Karimkhani, A., & Neshat, N. (2016). The relationship between the big five personality information-seeking behavior of graduate students.
- Khowsrojerdi, M., Olomi, T., Naghshineh, N., & Mohseni, N. (2022). The Role of Personality Features on in Information-seeking Behavior of Graduate Students at University of Tehran (2006-2007). *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 24(3), 35-60.
- Lawson, R. B., & Shen, Z. (1998). *Organizational Psychology, foundation & application*. Oxford University Press.
- Lee, H. & Cho, Y. (2007). Factors affecting problem finding depending on degree of structure of problem situation. *The Journal of Educational Research*, 101(2), 113-123.
- Hariri, N. (2022). The Effect of User's Personality Characteristics on Relevance Judgment. *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 29(2), 317-331.
- Osborn, A. (1953). *Applied Imagination*. New York: Charles Scribner's Sons.
- Parnes, S. J. (1962). Can creativity be increased. *A source book for creative thinking*, 43, 185.
- Reed, C. (1992). Problem-finding: An empirical investigation of problem finding and personality characteristics of academically talented and intellectually gifted secondary students (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses. (UMI No. 9225841)
- Ritchie, K. (2009). The Process of Problem Finding in Inquiry Education: A Focus on Students' Experiences (Doctoral dissertation). Retrieved from http://digitool.library.mcgill.ca:80/R/-?func=dbin-jump-full&object_id=95555
- Rossmann, J. (1931). *The psychology of the inventor; a study of the patentee*. Oxford, England: Inventors Publ. Co.
- Schultz, D. (1990). *Theories of Personality*. California. Brooks / Cole Publishing.
- Torrance EP, Goff K. A quiet revolution. *The journal of creative behavior*. 1989.
- Torrance, E., & Goff, K. (1989). A quiet revolution. *The journal of creative behavior*, 23(2), 136-145.
- Wallas, G. (1926). *The Art of Thought*. New York: Harcourt Brace Investigating the relationship between personality trait and research problem finding

The Relationship Between Personality Traits and Research Problem Identification

Mostafa Baghmirani¹; Mohsen Niazi²; Ramazanali Khedmatkar Arani³; Azam Soleimani Tabar⁴

Personality traits may influence how researchers perceive problems, detect knowledge gaps, and engage in inquiry, thereby shaping the quality of research problem identification. Dimensions such as openness to experience, conscientiousness, and tolerance of ambiguity may be associated with generating original questions, defining problems precisely, and translating broad concerns into measurable research questions. Accordingly, examining the relationship between personality traits and research problem identification can contribute to improving research methods education and fostering scientific thinking skills. The present study aimed to examine the effect of personality traits on how students in Library and Information Science identify research problems. Using a descriptive-analytical survey design, 153 employed students from universities affiliated with the Ministry of Science, Research and Technology were interviewed and assessed between 2014 and (year not specified) based on the McCrae and Costa Five-Factor Model of personality. The findings indicated that the mean score for personality traits was 3.78. Among the personality dimensions, extraversion, conscientiousness, agreeableness, and openness to experience showed the strongest positive effects on the research problem identification process, respectively. In contrast, neuroticism demonstrated a significant negative effect on students' problem identification. Correlational analyses further showed that neuroticism had a weaker significant association with the other personality dimensions than did the remaining traits. Overall, students' personality characteristics may be considered a facilitating resource for research problem identification, and educational attention to these dimensions, particularly mitigating the adverse implications of neuroticism, is recommended to enhance problem identification quality among Library and Information Science students.

Keywords: research problem identification; Big Five personality traits; students.

1 Department of Library and Information Science, Central Library, University of Kashan, Kashan, Iran (Corresponding author) baghmirani@staff.kashanu.ac.ir

2 Department of Social Sciences, University of Kashan, Kashan, Iran

3 Department of Social Sciences, University of Kashan, Kashan, Iran

4 Department of Social Sciences, University of Kashan, Kashan, Iran